Anul al 55-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei } | 16 Pagini | Nr. 23 Luni 24 Ianuarie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

PRECIZĂRI NECESARE

Acum când suntem în toiul lucrărilor pentru întocmirea noului buget, un punct trebue să rămâie definitiv stabilit pentru toți cei cari poartă răspunderea acestor lucrări: că pentru asigurarea echilibrului bugetar nu se mai poate face uz, în împrejurările de azi, nici de sistemul unor noui impovărări fiscale, nici de un nou apel al Statului la creditul populației, pe calea subscripțiilor mai mult sau mai puțin forțate. O bruscare a lucrurilor în această direcție, n'ar da decât rezultate contrare celor urmărite.

Și în aceeași legătură de idei, putem adăoga că tot atât de puțin recomandabilă ar fi și soluția apelului Statului la rotativa emisiunilor Băncii Naționale sau la realizarea celorlalte expediente și artificii, care ne-au făcut să cunoaștem trista perioadă a deficitului bugetar în serie, începând din anul 1928 până în 1935 ,cu tot haosul financiar din care abia am ieșit.

Sporirea veniturilor publice rămâne totuși o permanentă necesitate pentru împlinirea nevoilor mereu crescânde ale Statului, iar preocuparea de căpetenie a vistiernicului trebue să fie aceea de-a asigura realizarea sporului de venituri pe alte căi decât acelea ale fiscalității, împrumuturilor de stat sau expedientelor.

Firește, calea cea mai rodnică și cea mai fără de greș ar fi aceea de a se creia condițiuni cât mai propice desvoltării afacerilor și vieții economice, în genere, și, în primul rând, asigurarea unui climat de stabilitate și siguranță, întemeiat pe elementul moral al încrederii, fără de care orice posibilitate de activare a transacțiunilor este exclusă.

Din acest punct de vedere recunoaștem că sarcina actualului ministru de finanțe este deosebit de ingrată, el trebuind să împace veleitățile revoluționare, care punctează doctrina și programul de realizări în temeiul cărora s'a instaurat noul guvern, cu sensibilitatea specifică a mediului economic, îndeobște refractar experimentărilor și întreruperii continuității în ce privește regimul care angajează raporturile și interesele patrimoniale.

Este just, că d. ministru de finanțe a avut din capul locului grija să dea asigurări formale, că guvernul nu înțelege să aducă nici o stingherire activităților economice, nici investițiunilor, nici circulației capitalurilor și că nu este nici un motiv de îngrijorare pentru factorii cari au activat până acum în economia țării.

Ceeace însă a evitat să explice atât d. ministru de finanțe cât și ceilalți membri proeminenți ai guvernului este cum se încadrează în aceste asigurări măsurile cu caracter radical din programul guvernamental, și în deosebi măsurile chemate să asigure o nouă rânduială în rosturile economice, bazată pe principiul întâietății elementului autohton.

De fapt, cercurile interesate nu așteaptă decât o precizare leală a limitelor până unde înțelege guvernul să împingă radicalismul reformelor sale, ca să știe fiecare ce are de făcut. Or, această precizare nu exclude nici decum paralizarea posibilităților de lucru în viitor și nici măcar suspendarea provizorie a continuității în afaceri.

Nici un om cu scaun la cap nu-și închipue la noi, că guvernul ar avea de gând sau ar putea să schimbe dintr'odată — la o singură mișcare de baghetă — toată fața lucrurilor. Intreprinderile cu drepturi legale de a funcționa vor fi respectate. Iar obligația de a se servi de personal românesc într'o proporție care să dea satisfacție principiului echității etnice, nu poate fi privită nici ca act de persecuție nici ca obstacol pentru buna funcționare și pentru prosperitatea întreprinderilor. Dimpotrivă: ca o garanție și o siguranță în plus. Iar acțiunea pozitivă de românizare a vieții economice trebue organizată pe plan paralel, cu capital propriu, cu conducere și personal pur românești, sub egida unei politici de stat corespunzătoare.

Iată în ce direcții trebue să-și precizeze linia de conduită noul guvern față de opinia publică, mai ales acum în preajma noului buget, din calea căruia trebuesc înlăturate dela început, orice motive de echivoc și orice exagerări demagogice.

IARNĂ — OLIMPIA TIBEICA POGORELȚ

Ori om politic, ori om de afaceri!

Paralel cu acțiunea pentru promovarea elementului etnic național în toate domeniile muncii, noi am arătat că orice partid politic ce vrea să-și mențină încrederea masselor populare, trebue să stabilească precis hotarul: ori om politic, ori om de afaceri.

Un imperativ categoric pentru toți ce vor să dea o față nouă României moderne, impune distrugerea buruenei afaceriste din ogorul politicii.

Am arătat în nenumărate rânduri că ori cât de bogată ar fi o țară, ea nu poate propăși de vreme ce toată vlaga îi e suptă de către cei cari pun interesele lor pecuniare mai presus de nevoile țării.

De ani de zile luptăm împotriva acestei racile care falsifică viața noastră politică și economică, și nu reușim să introducem o restricție, o incompatibilitate, ale cărei roade ar folosi țării întregi.

Intr'o corespondență din Bulgaria publicată în numărul nostru de Vineri, printre alte modificări ale legii electorale, sunt citate și următoarele:

„Nu se pot înscrie pe listele candidaților persoanele care au încheiat cu statul contracte de furnituri sau participă prin interpuși la beneficiile rezultate din astfel de contracte; persoanele care în timpul cât își exercită mandatul de deputat se vor angaja în afaceri cu furnituri la stat, instituțiuni autonome sau comune, fie direct, fie prin interpuși, sau vor face parte din consiliile de administrație ale vreunei societăți comerciale sau cooperative, pierd dreptul de reprezentant al națiunii. De asemenea, sunt pasibili de aceeași sancțiune, toți deputații ce vor încerca să apere interesele materiale ale cuiva contra statului, instituțiilor autonome sau comunelor, înaintea instanțelor judiciare sau financiare".

De mii de ori oamenii politici de bună credință au stigmatizat confuzia intolerabilă, pe care o înlătură legislația... bulgară!

S'au dat în vileag fapte extraordinare, s'a făcut dovadă că legi speciale au fost votate pentru favorizarea întreprinderilor patronate de politicieni, că s'au schimbat regulamente, s'au înființat ori s'au desființat instituții, că tot aparatul economic al statului era pus, de politicieni figuranți în consilii de administrație, la dispoziția societăților plătitoare.

Dovada s'a făcut că ori ce schimbare introdusă într'un proect de lege de natură fiscală, vamală, etc., era datorită nu preocupării pentru binele public, ci grijii de a favoriza interesele societăților, băncilor ori întreprinderilor cari plătesc aceste favoruri prin grase jetoane ori tantieme.

Trebue fără întârziere înlăturată confuzia aceasta permanentă între politică și afaceri!

Trebue introdusă și la noi incompatibilitatea între situația de conducător al nației și aceia de paravan al exploatatorilor în dauna colectivității.

Fără precizarea aceasta, nu vom reuși să curățăm atmosfera viciată de favorurile acordate de politicianii luați cu chirie, nu vom înlătura traficul fățiș, oficializat, ce se face cu avutul statului!

I. VION

Intre Belgrad și Berlin

Anul internațional a început cu o vie activitate diplomatică în Europa centrală și dunăreană. Conversațiile d-lui Beck cu oamenii politici germani, conferința dela Budapesta, vizitele d-lui Micescu la Praga și Belgrad, călătoria d-lui Stoiadinovici la Berlin au trezit în ultimele două săptămâni interesul cancelariilor europene pentru problemele Europei centrale, care în ultimele luni fusese lăsate în urmă de războiul din Spania, de încordarea din Mediterana și de conflictul din Extremul Orient.

Vizita primului ministru iugoslav în Germania, merită să reție atenția noastră. Ea are fără îndoială, în primul rând un caracter de curtoazie, căci era răspunsul așteptat de multă vreme la Berlin la numeroasele vizite făcute, în ultimii ani, la Belgrad de fruntașii politici național socialiști și în deosebi de d-nii Goering și von Neurath. Dar ea reprezintă în acelaș timp un moment politic nou în evoluția diplomației iugoslave.

Primirea făcută d-lui Milan Stoiadinovici, în timpul celor șase zile ale șederii sale în Germania, a fost deosebit de cordială. Primit la gară de d. Goering în persoană, președintele consiliului iugoslav a avut mai multe întrevederi cu d. von Neurath și a fost primit într'o lungă audiență de către d. Hitler. După terminarea întrevederilor politice a vizitat uzinele Krupp de la Essen și așezămintele național-socialiste dela München.

Cuvântările ținute de generalul Goering și de oaspele său, după dejunul oferit de cel dintâiu la Karinhall sunt cât se poate de călduroase: „Veniți aci ca un prieten la un prieten", i-a spus d. Goering. „Ori unde veți merge veți întâlni cele mai vii simpatii ale poporului german"... „Nu suntem separați prin niciun antagonism economic, cultural sau teritorial. Din potrivă, interesele popoarelor noastre se completează"... Aceste afirmații amicale au fost încheiate cu asigurarea d-lui Goering că a fost însărcinat de Führer să lucreze pentru stabilirea unor relații amicale între Germania și Iugoslavia.

Comunicatul oficial însă, publicat la terminarea convorbirilor d-lui Stoiadinovici cu diferiții fruntași ai regimului și guvernului național-socialist nu depășește banalitatea obișnuită de cele mai multe ori în asemenea texte oficiale. El se mărginește a afirma că „între cele două țări există toate condițiile prealabile ale unei prietenii trainice și a unei colaborări folositoare pentru pacea Europei" și exprimă „dorința ambelor părți de a activa, în viitor, prin toate mijloacele fericita desvoltare a relațiilor germano iugoslave".

In ciuda rezervei arătată în acest comunicat oficial este în afară de îndoială că oamenii politici germani au încercat să obțină aderiunea d-lui Stoiadinovici la pactul anticomunist italo-germano-japonez. Acest pact reprezintă astăzi pentru axa Roma-Berlin formula politică opusă pactului Societății Națiunilor, în contra căreia Italia și Germania au pornit o ofensivă paralelă. După cum însă diplomația italiană n'a izbutit la conferința dela Budapesta să convingă pe austriaci și Unguri să adereze la pactul anti-comintern și drept urmare să renunțe la colaborarea cu Geneva, — fapt înregistrat cu satisfacție de d. Micescu, în declarațiile sale către presa la Geneva, — tot așa diplomația germană n'a reușit să obție aderiunea d-lui Stoiadinovici la pactul contra cominternului și implicit, să schimbe orientarea Iugoslaviei față de Liga Națiunilor.

In schimb, Belgradul și Berlinul s'au găsit de sigur de acord în ceeace privește restaurarea Habsburgilor. Aceasta ar reprezenta pentru Iugoslavia o mare primejdie. Dintre toate statele Micii Înțelegeri, Iugoslavia este cea mai amenințată de eventualitatea unei restaurații. D. Hitler a fost și este de asemenea, categoric opus oricărei reintoarceri a Habsburgilor, care în concepția guvernului din Viena, rămâne ultima carte a Austriei de jucat în contra incorporării la Germania.

Chestiunile economice constituie însă pentru ambele țări principalul interes al conversațiilor de la Berlin. Germania este cel mai important client al Iugoslaviei, care, la rândul ei, oferă Germaniei posibilități serioase pentru scurgerea produselor ei industriale.

In fine, unul din acele acorduri de presă — atât de obișnuite azi în țările autoritare, cu presă dirijată — este destinat să contribue la menținerea bunelor raporturi germano-iugoslave. El consacră de altfel o situație de fapt, căci tonul reciproc al ziarelor iugoslave și germane a fost în ultimii ani deosebit de prietenesc.

Politica germană a d-lui Stoiadinovici completează sistemul diplomatic „realist" al îndemânaticului om de stat iugoslav. El a menținut regimul existent al prieteniilor și alianțelor iugoslave, însă numai cu obiectivele lor limitate: Iugoslavia își continuă politica ei de rezistență față de revizionismul ungar, dar se abține dela orice extindere a activității Micii Înțelegeri la alte regiuni europene sau la alte ipoteze politice.

Ea rămâne credincioasă deasemenea Înțelegerii Balcanice, care-i garantează din punct de vedere militar frontierele balcanice.

Politica franceză a Iugoslaviei rămâne și ea neschimbată, pe baza pactului consultativ dintre cele două țări, prelungit de curând, dar d. Stoiadinovici a refuzat s'o lărgească prin obligații automatice de asistență mutuală. In plus însă, președintele iugoslav și-a acoperit frontiera spre Bulgaria prin pactul de pace perpetuă cu această țară; și-a câștigat liniștea pe frontiera italiană, prin acordul din Belgrad, din 25 Martie 1936, care garantează indirect Iugoslavia și contra revizionismului maghiar; prin vizita sa la Londra, a întărit bunele raporturi cu Marea Britanie, în fine prin recenta sa călătorie în Germania a dobândit avantaje politice și economice pozitive fără a-și lua obligații compromițătoare și fără a adopta orientarea axei Roma-Berlin. D. Stoiadinovici a dobândit astfel o serie de garanții sau de contra-asigurări, fără a ancora în niciuna din ideologiile, care luptă azi în lume pentru întâietate. Acțiunea d-sale constitue de sigur o importantă operă diplomatică. In timp de pace o asemenea politică poate asigura liniștea. Intrebarea este dacă în caz de conflict, ea poate îngădui neutralitatea sau poate fi o garanție îndestulătoare de integritate și independență?

—xox—

D. DE VALERA președintele guvernului irlandez, ieșind dela Catedrala din Westminster

—xox—

M. S. Regina Maria a Iugoslaviei a plecat la Londra

Belgrad, 21 (Rador). — Regina Maria însoțită de principii Tomislav și Andrei și de principele Nicolae, fiul principelui Regent Paul, a părăsit azi dimineață Belgradul, plecând la Londra.

In gară, Regina Maria a fost salutată de principele Regent Paul, principesa Olga și de membrii Casei civile și militare a Regelui.

—xox—

Senzațională contrabandă descoperită la Jimbolia

Timișoara, 21 Ianuarie

Autoritățile vamale dela punctul de frontieră Jimbolia au făcut eri o senzațională descoperire în trenul internațional „Simplon", care eșia din țară prin acest punct.

La revizia obișnuită ce s'a făcut de funcționarii vamali, Dumitru Costovici și George Cristescu, în parcursul dela Timișoara până la Jimbolia, într'un compartiment al vagonului dormitor, au dat peste o servietă, al cărui conținut l-au verificat împreună cu d. Nicolae Ignătescu, șeful vămii Jimbolia. S'au găsit, lingouri de aur, monete de aur, manete de aur, ruble rusești și sute de cupoane în franci aur, toate în valoare de câteva milioane.

Procedându-se de șeful vămii și cei doi funcționari la interogarea călătorilor ce ocupau acel vagon, toți au negat că această avere ce urma desigur să fe scoasă prin fraudă din țara noastră, le-ar aparține. Cu toate investigațiile făcute de autoritatea vamală, a fost imposibil să se descopere autorul acestei senzaționale încercări de contrabandă.

Imediat a fost arestat și deținut conducătorul acelui vagon-dormitor.

Acesta fiind anchetat de organele vamale a negat orice amestec, declarând că nici el nu știe nimic.

A fost sezisat imediat ministerul de finanțe și organele de inspecție.

Ancheta continuă.

—xox—

Mare furt de giuvaericale pe bordul unui vas german

Hamburg, 21 (Rador). — De abea azi s'a aflat că acum câteva zile, un important furt de giuvaericale s'a săvârșit pe bordul vaporului german „Milwaukee", plecat spre America.

Giuvaericalele erau închise într'o casetă de piele, iar valoarea lor depășea 50.000 mărci.

—ooo:●:ooo—

Un cerșetor de 104 ani a moștenit 500.000 lire sterline

Stockholm, 21 (Rador). — Ziarele anunță că un cerșetor lituanian în vârstă de 104 ani a moștenit o avere de 500.000 lire sterline, lăsată de fiul său.

Acesta emigrase acum 40 ani în India, unde a făcut această colosală avere pe care o moștenește astăzi bătrânul său părinte.

—xxx●xxx—

Acordul româno-ungar in chestia Fundațiunii Gojdu

Acordul ce s'a încheiat între România și Ungaria privitor la patrimoniul Fundațiunii Gojdu din Budapesta are caracterul unui regulament definitiv.

Ungaria s'a obligat să predea României în termen de 30 de zile dela intrarea în vigoare a acestui acord întreg patrimoniul Fundației Gojdu cu toate drepturile și obligațiunile aferente, care va fi pus la dispoziția unei noui fundațiuni române ce se va numi: „Fundațiunea de burse de studii a Românilor greco-orientali din Ungaria" și se va bucura de toate drepturile unei persoane morale străine de Ungaria.

Așa dar, noua fundație — românească de astă dată — va îndeplini aceeaș misiune, conform voinței întemeietorului ei, Gojdu, de a sluji nevoile culturale ale Românilor din Ungaria de religie ortodoxă, sub forma de burse pentru studii.

In condițiile acestea, acordul ce s'a încheiat recent, pe baza stipulațiunilor acordului semnat la Paris la 28 Aprilie 1930, a tranșat definitiv partea privitoare la drepturile ce le are România în Ungaria, pe baza tratatului de pace, referitoare la patrimoniul Fundației Gojdu.

Prin acelaș tratat Ungaria și-a mai luat obligațiunea să predea României și arhivele cu toate documentele ce interesează Transilvania, Banatul, Crișana și Maramureș.

Deasemenea Austria, prin tratatul dela Saint Germain este obligată să ne predea și ea arhivele și documentele ce interesează teritoriile ce ne-au fost atribuite în urma încheerei păcei și care prezintă pentru noi o deosebită importanță.

Când vom intra în posesiunea acestor arhive ce ne aparțin de drept?

Faptul că, nici după aproape 19 ani de la punerea în aplicare a tratatelor de la Trianon și Saint-Germain, n'am intrat în posesia arhivelor și a celorlalte documente și obiecte de valoare ce sunt la Budapesta și Viena, dovedește lipsa de diligență a agenților noștri diplomatici din cele două capitale, ca și lipsa unor demersuri energice pe lângă cele două guverne din partea ministerului afacerilor străine român.

Asupra acestei chestiuni importante vom reveni.

Reforma electorală din Ungaria

Un nou sistem restrictiv și selectiv de alegeri

Am publicat Vineri un articol cu privire la dispozițiile interesante ce le cuprinde noua lege electorală din Bulgaria.

O altă reformă electorală interesantă este aceea din Ungaria, care a provocat discuții și lupte înverșunate între partide.

S'a constatat, că după actuala lege electorală, țara legală — Parlamentul — nu exprimă și nu reprezintă adevărata voință a națiunii din cauza defectuozității sistemului de alegere, care nu îngădue o consultare rațională a cetățenilor conștienți de drepturile și datoriile lor și nici nu asigură deplin onestitatea alegerilor.

După câteva luni de studii și discuții, guvernul a întocmit zilele trecute un proect de lege, în care s'au introdus câteva inovațiuni și dispoziții cu scopul de a înlătura defectuozitatea vechiului sistem de alegeri.

Inovațiile introduse în acest proect sunt următoarele:

S'au restrâns drepturile electorale spre a se putea crea un corp de alegători presupus mai capabil politicește să se pronunțe în ziua când va fi consultat.

Numai cetățenii care dovedesc șase clase primare vor avea dreptul de vot.

Numai cetățenii, care dovedesc că au reședința în orașul unde domiciliază (domiciliul principal) de cel puțin șase ani, vor avea dreptul de vot.

Limita de vârstă inferioară a alegătorilor a fost fixată la 26 ani și a femeilor, cu drept de vot, la 30 ani.

Femeile cu drept de vot vor trebui însă să justifice că au absolvit și ele cele șase clase primare și au cel puțin patru copii.

Numărul deputaților s'a fixat la 260, dintre cari 135 vor fi aleși individual de circumscripții; iar restul de 125, aleși prin sufragiul de listă, vor reprezenta orașele autonome și comitatele.

După sistemul acesta, alegătorii dela sate vor vota de două ori: prima oară, pentru alegerea unui candidat pe circumscripție și a doua oară, pentru o listă pe comitat.

Criticile principale formulate de opoziție sunt următoarele:

restricțiunile sunt prea întinse, așa că numărul cetățenilor cu drept de vot va fi simțitor micșorat; condiția posesiunii certificatului de absolvire a celor 6 clase primare este severă, de oarece numai din anul 1921 frecventarea școalelor primare cu șase ani de învățământ (șase clase) a devenit obligatorie; deasemenea și condiția reședinței de cel puțin șase ani într'o localitate, cerută alegătorilor, este considerată ca o atingere adusă libertății cetățenești.

Aceste critici sunt susținute de partidul micilor agrarieni de sub șefia d-lui Eckhardt, de partidul liberal de sub șefia d-lui Rassay, de partidul creștin de sub șefia contelui Zichy și de social-democrați, — cu toate că toți reclamă o reformă electorală menită să asigure onestitatea alegerilor. Discuția principală e în jurul restricțiunilor prevăzute în proectul de lege al guvernului, care, după șefii opoziției, sunt prea severe.

Groaznică nenorocire într'un șantier de lângă Berlin

Berlin, 21 (Rador). — O nenorocire s'a întâmplat astănoapte la Wildpark-Werder, lângă Berlin, într'un șantier.

Schela și o parte din construcție s'au prăbușit peste șase lucrători cari dormeau acolo.

Trei lucrători au fost omoriți pe loc. Dintre ceilalți trei, cari au fost scoși de sub dărâmături, unul a murit în drum spre spital, iar altul este grav rănit.

Ofițeri egipteni jurând credință regelui Faruk